

Proč předvolební průzkumy selhaly? Komplikují je Trumpovi voliči i hlasování poštou, říká americká expertka

Sčítání voleb v USA.

autor: Reuters

Martin Ehl [\(//ihned.cz/?m=authors&article%5baut_id%5d=15436080\)](#), **Pavel Hanosek**

[\(//ihned.cz/?m=authors&article%5baut_id%5d=19631800\)](#)

8. 11. 2020 / 12:56 / 10 minut čtení

[USA \(//tagy/USA-1268\)](#)

[VOLBY USA \(//tagy/volby-USA-354703\)](#)

[TRUMP DONALD \(//tagy/Trump-Donald-145123\)](#)

[BIDEN JOE \(//tagy/Biden-Joe-92463\)](#)

Kathleen Frankovicová dlouhá léta vedla průzkumy veřejného mínění americké televizní stanice CBS. Nyní dělá konzultantku výzkumné společnosti YouGov a zpracovává průzkumy pro týdeník Economist. V rozhovoru pro HN vysvětluje, proč se podobně jako před čtyřmi lety předvolební průzkumy poměrně zásadně mylily v odhadu volebních výsledků amerických prezidentských voleb. Frankovicová má zvláštní osobní vztah ke střední Evropě, její prarodiče jsou Rusíni pocházející z vesnic na dnešním východním Slovensku.

HN: Co se v průzkumech před letošními volbami pokazilo?

Tyto volby byly první, ve kterých Američané odevzdávali obrovské množství hlasů ještě před hlavním volebním dnem. Nejsem si jistá, jestli tito lidé byli dostatečně zastoupeni v průzkumech, jestli oni ty hlasy opravdu pak poslali, jaký podíl jejich hlasů nebyl započítán. Je to něco, s čím jsme se nikdy dříve nepotýkali. Další věc je to, že si musíme uvědomit, že USA jsou, pokud jde o prezidentské volby, zvláštní země. Je velmi jednoduché zvítězit v počtu hlasů, ale přitom prohrát ve volbách. To je něco,

co se stalo Hillary Clintonové před čtyřmi lety a částečně také Joeu Bidenovi letos. Před čtyřmi lety Clintonová získala větší počet hlasů, celý její náskok v národních průzkumech ale vycházel především z Kalifornie. Když vypustíme Kalifornii, byla to velmi těsná volba. Letos se vše odehrává do značné míry obdobně. V Kalifornii získal Biden nejméně o čtyři miliony více hlasů než Trump. V dalších státech je ale souboj výrazně těsnější, na což často zapomínáme při pohledu na výsledky celostátních průzkumů.

Takže problémem byla především korespondenční volba a obecně vyšší účast ve volbách?

Ano, ale prezident Trump také udělal velmi chytrou věc, které jsme příliš nevěnovali pozornost. Naplánoval okolo dvaceti návštěv států v posledních dnech před volbou. V roce 2016 se soustředil především na venkovské komunity v Pensylvánii, Wisconsinu a Michiganu a bylo to velmi úspěšné. Podobně to dělal i letos - ačkoli mnoho lidí říkalo, že to nebude mít žádný efekt, očividně mělo. Přivedlo to k volbám jeho příznivce, což je nejspíš také jedním z důvodů, proč je volební účast vyšší, než se očekávalo. Také myslím, že jsme podcenili množství lidí, kteří nepřišli v roce 2016 a přišli k volbám letos. Ačkoli mnoho z nich volilo Bidena, očekávali jsme, že jich bude více. Nejspíš jsme také nadhodnotili počet mladých voličů. Bylo jich sice víc než v roce 2016, nebyl to ale žádný zásadní nárůst.

Může být součástí problému rozdíl mezi průzkumem dělaným na úrovni celých USA a na úrovních jednotlivých států?

Na státní úrovni můžeme pozorovat některé podobné chyby jako v těch národních - například nadreprezentování mladých voličů a podreprezentování nových voličů. Musí ale samozřejmě proběhnout řada šetření, abychom analyzovali, jakých chyb jsme se dopustili.

Existuje skutečně "stydlivý Trumpův volič", s nímž operovali hlavně příznivci republikánů jako faktorem, který rozhodne volby v Trumpův prospěch?

V roce 2016 jsme tohle velmi pečlivě analyzovali, protože měla podle průzkumů vyhrát Hillary Clintonová, ale nepodařilo se podobný úkaz potvrdit. Letos někteří upozornili na to, že neexistuje stydlivý Trumpův volič, ale spíše odmítající Trumpův volič - nechce se účastnit průzkumů. Aby tohle průzkumy vyrovnaly, snažily se kritéria vybalancovat. Zapojily například více kritérium vzdělání - vzdělanější volí spíše demokraty, méně vzdělaní naopak republikány, respektive Donalda Trumpa. Tyto změny ale ničemu nepomůžou, pokud se Trumpovi voliči vůbec nebudou účastnit průzkumů. Po skončení voleb nás čeká velké analyzování toho, co se stalo. Firmy v oboru průzkumů veřejného mínění jsou nervózní, protože politické průzkumy silně ovlivňují jejich reputaci. Tento sektor tvoří největší část průzkumů v USA, ale i jinde ve světě. Pokud výzkumníci, kteří se zabývají politikou, vysvětlí, jak to dělali, a zveřejní, co se stalo, tak důvěru mohou obnovit.

Jak je to s menšinami? Trump překvapil například tím, že dokázal získat v některých klíčových oblastech podporu Hispánců. Je obtížné zjistit jejich názory?

Prezident zaútočil argumentem, že Biden je socialista a vytvoří v USA socialismus. To rezonovalo hlavně mezi kubánskou komunitou. Lidé z Hondurasu, Nikaraguy anebo Kuby k tomu mají velký odpor. Ačkoli Trump u hispánské menšiny nevyhrál, Biden si mezi touto menšinou, především v Texasu a na Floridě, vedl hůře než Hillary Clintonová v roce 2016. Většina průzkumů neprobíhá ve španělštině. Pokud jste Hispánci a nemáte dostatečně dobrou angličtinu, cítíte se pochopitelně lépe, když odpovídáte ve španělštině. Některé průzkumy s tímto počítají, především v Texasu nebo v Kalifornii, tam v některých oblastech pokládají otázky také v asijských jazycích.

Nemůže být potíží také v použitých metodách?

V USA používáme řadu různých metod. Máme osobní rozhovory, telefonní interview anebo dotazníky. Používáme také různé on-line panely - některé jsou reprezentativní, vychází z vzorku obyvatel daného regionu nebo státu a další jsou nerepresentativní, kam se lidé přihlašují a vyjadřují své postoje - u těch je to o tom, jak dobře dokážeme přizpůsobit výsledky danému státu. Letos se nezdá, že by zde byly velké rozdíly napříč různými metodami. On-line panely i telefonní rozhovory naznačovaly, že Biden vyhraje rozdílem 8-9 procentních bodů v celostátním měřítku. Tak to nebude, spíš půjde o 4-5 procentních bodů. Nedělala jsem si ještě přesnou analýzu, ale řekla bych, že ve většině států došlo k nadreprezentování Bidenových příznivců.

Jsou z vaší dlouholeté zkušenosti nějaké státy, kde jsou průzkumy dělány přesněji než jinde?

Jedna výzkumnice z Iowy byla velmi úspěšná. Ale ona dělá jen v Iowě, tedy jen jeden stát a zná ho velmi dobře. A musela bych se podívat, jaký podíl hlasů v Iowě byl poslán poštou. V jiných státech je to různé a nedá se říci, že by nějaký stát byl lepší než jiný. Malé státy jsou samozřejmě jednodušší než velké. A státy, které jsou masivně na jedné nebo druhé straně, tam je to také jednodušší. Třeba Kalifornie je obrovský stát, který Joe Biden vyhraje o několik milionů. Nebo když se podíváte na Jižní Dakotu, tak ani průzkum nepotřebujete. Tam budou vždy volit republikány a je to velmi malý stát.

A co podvody a různé nepřesnosti, o kterých mluví prezident? Je to pro experty jako vy téma, nebo prostě v každých volbách jsou v nějaké míře potíže tohoto druhu?

Pravda je spíš to druhé. Prezident se snaží vytvořit dojem, že se děje něco hrozného. Jsou to obvinění, která mají zpochybnit volby a hlavně poštovní hlasování. Jeho syn třeba tweetoval, že republikánské hlasy byly spáleny, přitom šlo o testovací lístky. Volební úředníci v jednotlivých státech dělají podle mě výbornou práci, protože to všechno musí projít a zpracovat. A každý stát má svá vlastní pravidla toho, jak se hlasy počítají, kdy se může začít a kdy se může skončit, což vidíme teď v Pensylvánii. Já žiju na Havaji. V posledních několikerych volbách jsem ve sčítacím centru pomáhala jako dobrovolník a pozorovatel. A viděla jsem, co se dělo. Okres, kde žiju, nemá moc lidí, jde zhruba o 85 tisíc hlasů. V minulých volbách se ukázalo, že většina voličů začala volit poštou. Více než polovina jich takto přišla. Ale nemůžete je začít počítat, dokud není den voleb. Jediné, co je možné, je zkontrolovat podpis na obálce, ale není možné ji otevřít. A v den voleb je v šest ráno začali otevírat a zpracovávat. Když byl nějaký poškozený třeba při otevírání obálky, tak museli vytvořit jeho kopii pod dohledem pozorovatelů. Potom se musí naskenovat. A to nemůžete udělat dřív, než je hotová ta další práce. Trvalo hodiny, než mohli začít skenovat volební lístky. Takže třeba začali skenovat v pět, volby končí v sedm. Pak zpracování hlasů lidí, kteří přišli volit osobně. Takže dříve než před půlnocí nemohli mít prostě hotové výsledky. Letos bylo možné začít zpracovávat hlasy dva týdny před samotným dnem voleb. A v ten den už tím pádem skoro nebylo co dělat. Chybělo jen zmáčknout klávesu, aby se ty hlasy zapsaly do systému. Takže měly zhruba 95 procent hlasů zpracovaných ve chvíli, kdy se volební místnosti zavřely. Bohužel je nemohli zveřejnit, protože v Honolulu lidé pořád čekali ve frontách před volebními místnostmi. Na Havaji platí, že nemůžete zveřejnit výsledky, pokud lidé stále volí. Takže jsme letos viděli, že u států, které umožnily zpracovávat hlasy dříve, jsme mnohem dřív věděli, jaká je situace, než ve státech, kde se nesměli lístky ani dotknout před dnem voleb. Myslím, že tohle se změní. Lidé i státy mají v čím dál větší oblibě volbu poštou, koronavirová krize to letos posunula ještě dál. Asi v budoucnu uvidíme dost jiné volby. Já jsem dostala hlasovací lístek v prvním říjnovém týdnu. Když víte, co dělat, a pošlete ho, tak můžete sedět v klidu a celou kampaň vlastně vůbec nevnímat.

SOUVISEJÍCÍ

Volby nejsou zdaleka u konce, reaguje Trump a věří v soudy. Má ale jen mizivou šanci se v Bílém domě udržet

(//zahrancni.ihted.cz/c1-66840890-trump-veri-v-soudy-sanci-ale-ma-jen-malou-ameriane-si-prezidentem-zvolili-bidena)

Jak moc komplikoval předpověď výsledků fakt, že americká společnost je čím dál rozdělenější? Hraje to také roli v oné nepřesnosti odhadů?

Na jedné straně můžete poměrně dobře odhadnout, co si lidé myslí, podle toho, jak odpovídají na otázky, protože vidíte, zda jsou příznivci jedné nebo druhé strany. Ale pokud se někteří lidé prostě brání účasti v průzkumech, tak to bude těžké překonat. Myslím, že průzkum trhu je mnohem přitažlivější a lidé ho více přijímají, protože se tam neptáte lidí na politiku.

Kdybyste se podívala zpět na svoji kariéru, jaké jsou změny, které v oblasti průzkumů nastaly? Jsou třeba nyní průzkumy přesnější, než byly, nebo ne?

Největší výzva, kterou jsme za poslední desetiletí pozorovali, je klesající ochota lidí odpovídat na průzkumy po telefonu. V sedmdesátých letech byla kolem padesáti procent. Dnes jsou v jednomístných číslech. Není to žádné tajemství, každý to ví. Když máte třeba jen sedm, osm procent domácností, které vám odpoví, tak to je pak opravdu těžké. Pak je tu věc, kdy se musíme posunout od čísel pevných linek, které vám říkají, kde daná domácnost je, k mobilním telefonům. Teď jsou třeba celostátní průzkumy, kde dělají rozhovory jen přes mobily. To je také změna, protože takhle se dostanete k jednotlivci, ale ne k domácnosti, zastihnete lidi třeba v nebezpečné situaci, když řídí, to je také komplikace. Tyto dva důvody vedou hodně výzkumníků k tomu, že se snaží vyvinout on-line zdroje a metody. Tam zase máte lidi, kteří nemají internet, je to sice stále se zmenšující skupina, ale je tu, takže je musíte nějak zahrnout. A je tu pár dalších faktorů, které komplikují vytvoření správného statistického vzorku. Když jsem pracovala v CBS, tak mně poprvé nabídli on-line průzkum na začátku 90. let. Takže se on-line průzkumy vyvíjejí už třicet let. Ale není to to samé jako průzkum pomocí telefonu.

A zlepšila tato změna průzkumy, jsou přesnější?

Ráda bych si myslela, že ano. Problém je, že pro tohle odvětví jsou jediným skutečným testem volby. Předpokládám, že v průzkumu trhu můžete nějak zjistit, kolik lidí koupí ten či onen výrobek, ale není to viditelné na první pohled v celé zemi jako výsledek voleb. Takže když vidíme, že to není přesné, tak musíme vědět proč a lidem to říci. Nové způsoby hlasování, intenzita rozdělení na Bidenovy a Trumpovy voliče to značně mohou komplikovat. A pro některé firmy to zhoršila i nevráživost prezidenta vůči některým médiím. Ve Fox News dělali průzkumy, které nebyly nějak zvlášť odlišné od těch, které dělala třeba ABC News či CBS nebo CNN. Média, která se zdají být odlišná ideologicky, mají podobné výsledky.

Takže jste ráda, že nemusíte teď stát před kamerami a vysvětlovat, co se děje?

Ano, to tedy jsem. Ale zase to teď vysvětluji vám.

 Článek mě zaujal

 Mám výhrady

SDÍLET ČLÁNEK

TWEET

ODEMKNOUT ČLÁNEK

Nalezli jste v článku chybu? Nebo máte zajímavou informaci, která v článku chybí? Napište redakci , děkujeme.